

TABÁK ANDRÁS

Fölöttünk Európa

7 ABSZURD

BUDAPEST

Z-füzetek/13

**A sorozatot szerkeszti
SIMOR ANDRÁS**

**Fedélterv és tipográfia
JORDÁN GUSZTÁV**

Készült a Művelődési és Közoktatási Minisztérium támogatásával

© Tabák András, 1991

Letölthető:

[[PDF formátumban](#)] [[EPUB formátumban](#)]

Fel Konstantinápolyba!

Este volt. Nem akaródzott hazamennem.

A hirdetőoszloptól hozzám lépett egy elegáns, finom úr.

– Nincs kedve közénk állni?

– Miért ne? – mondtam. – Semmi dolgom.

Az idős úr bizalomgerjesztő volt. Gomblyukában lila kokárda díszelgett.

Karon fogott, és bevezetett az első kapualjba.

Tagbaszakadt házmester toppant elénk.

– Jelszó?

– Trebitsch-Lincoln – vetette oda foghegyről az idős úr.

A házmester tisztelegésre emelte a seprűjét.

– Jó keddet, uraim!

Csodálkoztam, hiszen szombat volt.

Az idős úr a légópincébe kalauzolt. Zöldeskék lámpafény derengett.

– Fel Konstantinápolyba! – dörgött egy hang. – Be kell vennünk Konstantinápolyi!

– Miért? – kérdeztem.

Hasba rúgott valaki.

– Világos – bólintottam. – Fel Konstantinápolyba!

Egy bikinire vetkezett szexbomba lila kokárdát tűzött a mellemre.

– Éljen a haza! – Közben a fülembe súgta: – Tetszel, szivi. Impotens vagy?

– Az hát. Mikor láthatlak?

– Szerelmem! Majd Konstantinápolyban.

Egy vizespohárban két protézis társalgott.

– A személyiség szabadsága ...

– Úgy van! A személyiség abszolút szabadsága ...

Bűzpetárdák durrantak. A rezesbanda a Kék rapszódiát játszotta.

– A perfid Angliára számíthatnak – szólt egy hűvös hang. – God shave the Queen!

Az idős úr az asztalhoz vezetett.

– Önkéntest hoztam.

Hátulról géppisztolyt akasztottak a nyakamba.

– Esküdjék fel – mondta őminenciája az asztal mögött. – Egyedem-begyedem, tengertánc.

– Esküszöm – mondtam megilletődötten. – Egyedem-begyedem ...

Egy taláros úr torkaszakadtából üvöltött:

– Konstantinápoly a remény! Konstantinápoly a megváltó! Fel, fel Konstantinápolyba!

– Hurrá! – bömböltem. – Fel Konstantinápolyba!

Őrangyal közelgett.

– Megtalálták? – kérdezte.

– Nem vezett el – mondtam.

– Nem, amíg mi élünk – helyeselt őeminenciája.

Egy felszarvazott, kövér hentes a feleségét darabolta fel zokogva.

– Gherchez la fémmé... – szólt a falon aranykeretben August Strindberg.

Kézigránátok robbantak. Két vénkisasszony a perzsa sahról álmodott.

– A Maris a Skorrpió jegyében – rikoltott hintáján a papagáj, és whisky nyakait. – Kedvező, kedvező!

Pucér görlok kalotaszegi csárdást lejtettek.

– És mit szól majd mindehhez Jean-Paul Sartre? – kérdezte riadtan egy kisdíák.

Az őrangyal reményevesztetten röpdösött.

– Megtalálták, megtalálták? Ki látta a Grün nagymamát? Nyoma vezett.

Konfetti és kéneső hullt.

– Ysa pur es chomuv uogmuc – szónokolt egy brillköves, fölemelt mutatóujj. – Fel Konstantinápolyba!

Kentaurok kislányokat kergettek. A kislányok aggastyánokat.

– Jelszavunk: hopp ide! hopp oda! – magyarázta egy rózsaszín szakállas úr, és ananászbefőttet falt.

A zokogó hentes keresztet vetett.

– Circumdederunt...

Kósza kísértetek fluoreszkáltak. Néhány kurva eolhárját pengetett.

Egy pithecanthropus Eliot-verseket mormolt.

– Ön szerint hol a boldogság mostanában? – pillantott rám.

– Konstantinápolyban! Csapj fel, pajtás!

Finom mosollyal rázta meg a fejét.

– Inter arma ... ó, nem, ez nem az én világom! – És megkérdezte: – Drakula benne van a buliban?

– Benne hát! – lelkendeztem. – Frankenstein is. Egész Európa! Mindenki, aki csak számít!

– Ó, Spengler ... ó, Abendlandes... – motyogta fájdalmasan.

Trombiták harsantak, recsegni kezdett a hangszóró.

– Figyelem, figyelem! Légiveszély, légiveszély! Achtung, Achtung! Krokodil gross! Lichtspiele, Lichtspiele!

– Hát legyen! – sóhajtotta a pithecanthropus. – Fel Konstantinápolyba! Hoci avval a lila kokárdával!

A Chippendale-szekrényben a vezérkar tanácskozott.

– Támadás tizenhat nulla-nullakor.

– Igenis! – szalutáltam. – Fel Konstantinápolyba!

Egy vak mecklenburgi ló megkérdezte:

– De hol van Konstantinápoly? Merre van?

– Éljen! – visított egy bakfis, és sárga bugyiját lengette. – Éljen Szodoma és Gonorrhoea!

A fáspercében hidrogénbombát robbantottak. Egy úr mámorosán kiáltozott:

– Hé, emberek! Hé, emberiség! Fel Konstantinápolyba! Új boldogság virrad reánk! Hopp-hopp!

A vak ló riadtan keringett.

– Hol van Konstantinápoly? Hol? Merre?

– Sorakozó! Fel Konstantinápolyba! – vezényelte ércesen a főtábornok. – De egyelőre sajnos még nem találjuk a térképen.

– Konstantinápoly! Konstantinápoly! Hol vagy? – zokogott a ló.

Egy vén kofa meghatottan simogatta meg a sörényét.

A szexbomba, talpig feketében, szomorúan nézett rám.

– Nincs Konstantinápoly. Csak Isztambul van. Mindig mindegyik térképen csak Isztambul. Soha nem lehetek a tiéd, kedves.

– Kolostorba – mondtam –, menj kolostorba, Ofélia!

Nyakába akasztottam a géppisztolyt, és fölmentem az udvarra. Az udvaron embriók hógolyóztak. A porolón Mengele doktor üldögélt.

A házmester mellemnek szegezte a seprűjét.

– Jelszó?

– Marha – mondtam. – Lefújva az egész. Nem megyünk Konstantinápolyba.

– Hát persze – vigyorgott nincs is Konstantinápoly. Én mindjárt tudtam, hogy maga dezertőr. Jelszót!

– Trebitsch-Lincoln.

– Tévedés! A jelszó: Strassnoff Ignác.

Leütött, agyonvert, hullámat a csatornába lökte.

Fel Konstantinápolyba!

Szereti ön Fuchsot?

Az öregúr, aki hófehér kecskeszakállat viselt, rám mosolygott a kávéházban.

– Szereti ön Fuchsot?

Meglepődve néztem rá.

– Sajnos, nincs szerencsém ismerni az illető urat.

Szemlátomást rossz néven vette.

– Fuchs az nem úr – mondta kioktatólag. – Fuchs az Fuchs.

– Hát igen – heherésztem –, ami fix, az fix.

Az öregúrnak nem volt humorérzéke.

– Nem fix, hanem Fuchs. Szóval nem szereti őt, fiatalember? Azt mondja, hogy nem szereti Fuchsot?

A hangja már cseppet sem volt nyájas. A tekintete villámot szórt, szemöldöke felborzolódott.

– Nem – szeppentem meg. – Elnézést, uram, de...

– Nincs elnézés! – ordította az öregúr. – Maga nem szereti Fuchsot!

Botjával az asztalra csapott és mindent lesöpört. Szemen köpött, fejbe vágott, majd elment.

A kedves pincérnő, kinek hébe-hóba udvarolgattam, szemrehányóan jött oda.

– No, de uram!

A fejemet tapogattam.

Ez az ember örült volt! Súlyos elmebeteg! Látja? Mindent szétvert... engem meg fejbe vágott... hívni kell a mentőket, a rendőrséget! Valami Fuchsról kérdezősködött...

A kedves pincérnő mohón pillantott rám.

– Ön szereti Fuchsot? – suttozta.

– Nem, nem – mentegetőztem dehogy! Azt se tudom, ki fia-borja.

Hidegen mért végig.

– Ügy! Fizetni óhajt? Két konyak, egy kávé, egy herendi csésze – és visszakézből szájon vágott.

A villamoson rám kacsintott a kalauz.

– Szereti ön Fuchsot?

Eltakartam az arcom.

– Nem! Jusst se!

A kalauz kerekre tágult szemmel meredt rám. Az utasok iszonyodva mormolták:

– Nem szereti Fuchsot...

– Maga huligán – dünnyögte a kalauz, és lerúgott a robogó villamosról.

Hazabicegtem. A házmester fogadott.

– Tetszik szeretni Fuchsot?

Dadogni kezdtem.

– Á ... éppen a lakbért hoznám ...

– Ne kerteljen, uram! Szereti ön Fuchsot?

– Ha-hallottam már róla ...

– Pofa be! Felelj! Szereted Fuchsot, vagy nem?

Sírva fakadtam.

Gyomron vágott, kiverte két fogam, és rátaposott az arcomra. Félholtan vergődtem fel a manzárdomba.

Jött Georgina, az én tündérszép szeretőm, és az ölembe ült.

– Mondd, kedves, ugye szereted Fuchsot?

– Georgina! – könyörögtem.

Összeszűkült a szeme.

– Te ... te nem szereted Fuchsot?

Ügy sziszegett, mint valami kígyó, és kiugrott az ölemből.

– Te dög! – hörögte. – Ö, te állat! És én még veled ... – Zokogni kezdett. – Átkozott legyen az óra, amikor megismertelek !...

Bebújtam a pamlag alá, és elkeseredve kiabáltam.

– Nem szeretem Fuchst! Utálom! Érted? U-tá-lom ... Jaj! Georgina a kebléből revolvért húzott elő, és belelőtt a lábamba.

Eltávozott, én meg reszketve kecmeregtem ki a pamlag alól. Ekkor két markos férfi lépett be a tetőről. Komoran mutatták föl igazolványukat.

– Központi Lélekügyelet.

– Uraim, az isten küldte önöket! Segítsenek! Mentsenek meg! Letelepdedtek mellém. Egyikük tőlem jobbra, a másik balra.

– Nézzék ... – mutattam a sebesült lábamat.

– Válaszoljon, kérem: szereti ön Fuchst?

Nyöszörögni kezdtem. – Uraim, az ég szerelmére ...

– Ne féljen, nem ütünk – szóltak hűvösen. – Őrizze meg a nyugalmát, és a saját érdekében legyen becsületes. Szereti ön Fuchst?

– Ki az a Fuchs? Esedezem! Kicsoda? Tudni szeretném!

– Magas kitüntetést fog kapni – biztattak. – Igen magas kitüntetést. Csak legyen becsületes. A saját érdekében. Nos, szereti ön Fuchst?

– Kérem, kérem – rimánkodtam összefűzött kézzel –, kérve kérem önöket... Én rengeteg embert ismerek. Roppant sok embert ... Az utcában is szinte mindenkit... De ezt a Fuchst, uraim, Krisztus sebeire esküszöm, hogy őt nem, nem ...

– Hallgasson! – Arcukon megfeszült a bőr. – Szereti ön Fuchst? Nyomás! Beszélni!

Lehorgasztottam a fejem.

– Nem tudom – suttogtam – Nem ismerem ...

Felálltak. Kötelet vettek elő, és az asztalra tették. Aztán egy fiolát is odaraktak mellé.

– Választhat. A méreg talán kényelmesebb. Elnézést a háborgatásért.

Egyikük a rádiomagazint kezdte böngészni, a másik hasra feküdt a pamlagon, és a bőrkötéses Baudelaire-be mélyedt...

Mindezek után fölbredtem.

„Nahát – gondoltam. – Jó kis marhaságokat álmodom össze!”

A szobában egy sereg fiatalember nyüzsgött.

Felborították a bútorokat, és a könyveim közt kutattak. Mellükön géppisztoly csüngött.

Kiugrottam az ágyból.

Az egyik szakállas rám fogta a fegyverét.

– No, szereti ön Fuchst?

Kihúztam magam.

– Igen. Szeretem!

Valamennyien tisztelgetek. Libasorban vonultak el.

Átmentem a szomszédomhoz, és megkérdeztem:

– Szereti ön Fuchst?

A fejét rázta. Megfojtottam egy zsineggel, majd kiszúrtam a szemét.

Most már valóban szeretem Fuchst.

Éjjel déli tizenkettőkor

Beléptem az ajtón. Valaki szájon vágott.

– Pardon, nem önt akartam.

Ajkamon kiserkedt a vér. Vakon botorkáltam. Sötét volt, Valami nagyot durrant. Többen, köztük néhány nő is, csengőn felkacagtak.

– Lárifári – mondta valaki.

Macska lépdelt a levegőben. Éppen fölöttem megállt. Ezt onnan tudom, hogy villogott a szeme.

– Bocsánat – szólt félszegen. – A mellékhelyiséget keresem.

– Nem vagyok idevalósi. Mondja, pajtás, lehet errefelé valamit inni?

– Goethe vagyok – mondta egy hang. – Hallott már rólam, fiam?

Beljebb nyomakodtam. Mécses pislákol a sarokban. Egy hálósipkás úr ágytálon ült, és füttyörészett.

Keresztülbuktam egy széken. Csizmás láb hágott a nyakamra.

– Megvagy, piszok!

– Tévedés – nyögtem. – Engem nem Ferdinándnak hívnak.

– Ja, az más...

Repülő csészealj ütközött a fejemnek. Egy buzi hozzám törleszkedett.

– Nem haragszol? – suttogott. – Nézd, milyen szép a farom.

– Elnézést. Én csak inni szeretnék valamit.

– Disznó! – hörögte a homokos. – Segítség! Mentsenek meg! Egy Ferdinánd!

Kétfejű kutya ugatott. Belemart a lábamba.

– Jaj, ez fáj!

– Igazolja magát! – rivallt rám egy hang.

A zseblámpa mögött pápaszemes csósz állt, szúrós hegyű bottal a kezében.

Autó jött nesztelenül, és elgázolt.

A csósz az igazolványomat forgatta.

– Halálra ítélem.

– De hát, én nem Ferdinánd vagyok! – kiáltottam.

– Akkor menjen a dolgára. Hülye! Feltartja a forgalmat. Havazott. A rekamién három öregúr seggrepacsit játszott. A

rádióból dzsessz rikoltott.

– Hol lehet itt inni? A szentségit...

Dühödten törtetem előre. Körös-körül kombinés nők heverték. Egy körszakállas férfi gitározott.

Felrecsegett a hangszóró.

– Figyelem! Figyelem! Mindenki őrizze meg a nyugalma! Géppuskasorozat süvített el a fülem mellett.

Behúzódtam az első ruhásszekrénybe. Egy rohamsisakos katona ajkára tette az ujját.

– Pszt! Azonnal rohamozunk.

– De nem velem! Én inni akarok.

– Menjen az anyjába! Maga biztos Ferdinánd. Hé, őrség! Leütni!

Kiléptem a szekrényből. Hullába ütköztem. A csillárról lógott. Mellén tábla: „Így jár minden Ferdinánd.”

– Nem vesz lottót? – kérdezte kalitkájából a kanári. – Ha tőlem veszi, ötöse lesz.

– Inni akarok! – üvöltöttem. – Hát nincs ebben a rohadt kreliben egy pofa konyak?

Egy vastag hang ünnepélyesen mondta:

– Liberté, égalité, fráteroké ...

Az ablakon fehér köpenyes alak lépett be. Törét a mellemnek szegezte: – Stop! Mit keres itt?

– Maga mit keres itt?

– Rohamosztagos vagyok. Mi az utolsó kívánsága?

Sarkon fordultam, és rohanni kezdtem.

– Hahaha – dühögött mögöttem a nevetés.

Gyermekkorús énekelt:

– Se-he-gi-híts me-heg, jó-hó-hó U-urunk ...

Jobbról libasorban futbalcsapat közeledett.

– Hajrá, fiúk! Hol tudnék itt inni valamit?

Forró kar ölelt át. Egy hang mindenféle csacskaságokat lihegett.

Ráléptem a fejére.

– Kiirtunk, Ferdinánd! – mennydörögte valaki. – Szabadon akarunk élni! Hahó!

Zúgó taps.

Az asztal alatt mise folyt.

– Pater noster, Pater omnipotens...

Sűrű cigarettafüst kóválygott.

– Szervusz – mondta a volt feleségem én félek itt.

– Fogd meg a kezem.

Mindenütt akasztott tetemek függtek.

– Inni kéne – suttogtam. – Semmi mást, csak inni még egyszer ebben a bűdös életben.

– Kérem tisztelettel, itt elgázosítunk – pattogott egy hang. – Felsőbb parancs. Mondjanak fohászt.

Az alácsüngő kötélén kifestett bohóc ereszkedett le.

– Jöjjenek velem.

Mentünk vele.

– Maga ugye Ferdinánd? – kérdezte együttérzően. – Én Ferenc vagyok, de magukkal mindig szimpatizáltam.

– Maga igen jóképű férfi – mondta a volt feleségem. – Nem néger vagy dzsesszdobos véletlenül?

Egyre magasabban jártunk. A kötél, melyen fölfele kapaszkodtunk, lágyan ingott.

– Esküszöm, csak inni akarok valamit – magyaráztam. – Akármit, csak ne sör

legyen, ha egy mód van rá.

– Halt! – reccsent egy hang. – Hände hoch! Wer da?

– Ajjaj – szólt a bohóc. – Már ezt is elfoglalták. Csúsztatunk vissza. Szar hely ez az Európa, mindig tudtam. Magának mi a foglalkozása?

Vállat vontam.

– Inni kéne.

Lefelé csúsztunk, majd átröppentünk egy trapézra.

Vadászgép körözött. Mélyrepülésbe ereszkedett és géppuskázott.

– Magát keresi – nézett rám a bohóc. – Holnap már a Ferencekre is sor kerül.

– Jó volna kikerülni ebből a lakásból – mondta a volt feleségem, és remegett a hangja.

A szomszédos kötélén görények ereszkedtek le. Sisakjuk és géppisztolyuk tompán csillogott.

A bohóc dörmögött.

– Kutyaszorító. Nekem már fáj az iilepem ezen a trapézon.

– Inni kell – mondtam részegen bátrabb az ember. És ne lenne ilyen rohadt sötét. Hány óra?

Volt feleségem megnézte világítólapos karóráját.

– Dél van. Déli tizenkettő.

– Nem bírom tovább – szabadkozott a bohóc. – Ne haragudjanak. Macskásra zsibbadt a fenekem.

Átlendültünk a kötélre. Lefelé csúsztunk.

A csilláron kör alakban tucatnyi ember függött. Megismertem apámat és a barátaimat. Meg C.-t, S.-t, a két T.-t, L.-t. De ott lógott J. is meg Zs. (de fura) és a kis B.

Eltakartam volt feleségem szemét.

– Ne nézz oda!

– Ismerte őket? – kérdezte részvétellel a bohóc.

A lakás parkettjén álltunk.

– A haza – ordított valaki. – A haza. A haza! A haza-a. Kopaszodó fej hajolt fölénk. Mosolygott.

– Goethe vagyok.

– Aha – bólogattam. – Már találkoztunk egyszer.

A bohóc oldalba bökött.

– Hát, sajna ...

Görények álltak mindenfelé. Géppisztolyaikat ránk szegezték. Volt feleségem sírva fakadt.

– Ne bőgj! – förmedtem rá. – Mit vagy úgy oda? Ó, csak ihatnék még egyet utoljára ...

Dús keblű, mezítelen nő lépett hozzánk. Karján kisdedet tartott.

– Én vagyok a Nagyboldogasszony. Halálra vagytok ítélve, Ferdinánd.

A gramofon tölcseréből Elvis Presley vartyogott.

– Imádkozzatok – szólt a Nagyboldogasszony.

A görények közeledtek.

Fölöttünk Európa

A szennyvíz már a nyakamig ért. És egyre emelkedett. Két patkány érdeklődéssel figyelt.

– Tíz perc – mondta az egyik.

– Húsz – így a másik.

Láttam, stopperórát vesznek elő.

– Tiltakozom! – hördültem fel. – Az én bőrömre ne merészeljenek ... Hallják-e?

– Kuss – szólt egy hulla.

A víz színén lebegett, és ezt az egy szót hajtogatta. Már egy órája megfulladt, de a fejében még nem járt le a szerkezet.

– Segítség! Örült! Fölöttünk a Fleet Street... Nem látják a táblát? „No smoking!”

– Esküszöm a Madonnára, hogy amikor megnyílt alattam az aszfalt, galambokat ettettem a Piazza del Popolón.

– Marha! Hogy lenne a Graben Rómában?

Nyájas, kopasz úr sodródott mellém. – Maga hány centi?

– Százhatvannyolc.

– Álljon lábujjhegyre – tanácsolta.

Már csak a feje búbja látszott. Melegen kezét szorítottunk, aztán elmerült.

– Kiröhögöm a világot – hetykélkedett egy kosárlabdás. – Itt mindenki rég puffadt hulla lesz, amikor én még mindig ...

Zsebkendők lobogtak mindenfelől.

– Amerika! Amerika!...

A US Navy Independence nevű cirkálója bukkant elő.

Egy nő felsikoltott.

– Szatír! Eressze el a seggemet!

A cirkáló tüzet nyitott.

– Schwarz az oka mindennek – mondta valaki. – Nigger.

Zengett a Stars and Stripes.

– Galádság! Ellopták a csekkfüzetem! – háborgott egy munkásvezér.

A lé az államot nyaldosta. Lábujjhegyre álltam.

– Öt perc – mondta a kövérebbik patkány.

– Tíz – vitatkozott a másik.

Apácák húsítóket osztottak szét.

– Őszentsége imádkozik.

Egy szakállas öregúr a pápaszemét tisztogatta.

– Éppen feltaláltam ... khm ... khm ... a rák elleni szérumot. Kellett nekem a Boul' Mich'-en sétálnom? Sajnálatos ...

Denevér röpdösött. Prospektusokat szórt le. „Tegye pénzét takarédba!”

– Egy húszasért fájdalom nélkül megölöm – súgta a fülembe egy brávó, és a pisztolyát mutatta. – Beretta ...

– Kuss! – süvítette utoljára a hulla. Nagyot kattant, és elnémult.

– Jövőre az Opelünket kicseréljük egy Mercedesre – csacsogott egy fonnyadt hölgy magasra tartott orral.

Lelkes taps zúgott fel. Karok lendültek a magasba.

– 1966 a miénk!

Elvetélt magzatokat sodort az ár.

Egy dizóz a szerelemről lihegett.

Kamaszok onanizáltak a víz alatt.

– A felszerelési tárgyalások biztatóan haladnak – jelentette ki a rendkívüli és meghatalmazott miniszter.

Néhány macskacápa Henry Moore-t dicsérte.

– A sztrájkot levertük – jelentett strammul egy csendőr kapitány.

– O, Sole mio! – Gondola surrant el vérbajos nászutas párral.

Zöld transzparens feszült ki.

„Ünnepel az egész város, Bajnok lett a Ferencváros!”

– Még két perc – pillantott felém a kövér patkány.

– Négy – ellenkezett a társa. – Ne tessék csalni, Kubala úr!

Hidroplán berregett.

– Az ENSZ-akció! Az ENSZ-akció!

A gép néhány stollwerket dobott le, majd elhúzott. Herbert von Karajan vezényletével feldübörgött a IX. szimfónia.

– Helyzetünk, mint olyan, határszituáció – magyarázta egy filozófus.

Két superman a proskribáltak névsorát állította össze.

– A Ciklon B-t ismét az I. G. Farbentől kellene, Herr Obersturmbannführer – beszélgetett néhány komoly arcú úr.

Fanfárok harsogtak.

– The President – koppantott botjával a hopmester. – The President of the United States...

– Csak a sárgák le ne dobják az atombombát! – riadozott egy női fodrász.

Rikkancs üvöltött.

– Ember a Marson! Szenzációs különkiadás!

– A százhatvanhét centisek kielégítően megfulladtak – közölte a megafon.

– Elvtársak! A forradalom beteljesült! – mondotta Christian Dior, a divatkirály.

– Vesztettem – morogta a kövér patkány, és az öklét rázta felém. – Hogy nem sülsz le a pofájáról... Hiszen lábujjhegyen áll! Csaló!

A lé már a szájamig ért.

Egy géplakatos halkán megkérdezte:

– De azért győzni fogunk?

– Feltétlenül – intettem neki, azzal megfulladtam.

Akit idézőjelbe zártak

Kissé álmatagon léptem le az úttestről, és majdnem elgázolt a sarkon beforduló autóbussz. Mondhatom, egészen bizonyosan elütött volna, ha egy fiatal férfi mellém nem ugrik, és vissza nem ránt a járdára.

Zömök, barátságos ember volt, jóindulatú, kék szemmel és kacsorral. Szürke felöltőt viselt.

– Köszönöm, ön megmentette az életemet – jelentettem ki ünnepélyesen, mert hiszen ünnepélyes esemény, ha bárkinek megmentik az életét, kivált, ha épp az enyémet.

– Szót sem érdemel – szabadkozott. – Csak a kötelességemet teljesítettem.

Kissé fellengzős, gondoltam, azzal melegen megráztam a kezét, és elváltunk.

Néhány nappal később, éjszaka hazafelé menet, belémkötött három huligán. Kifogásolták, hogy nem trapéz nadrágot viselek, hogy a hajam tüntetőén rövidre van nyírva, s hogy nyilván rendszeresen mosakszom, mert nincs a fülem mögött kosz.

Mindezek után tudtomra adták, hogy moslékká vernek.

És bizonyára meg is tették volna, ha a kritikus pillanatban fel nem bukkan egy vállas férfi, aki néhány gyors dzsúdófogással mindhármodjukat másodpercek alatt harcképtelenné tette.

Némiképp meglepetten, de annál nagyobb örömmel fedeztem fel benne a múltkori szürkefelöltős, kacsorú ismerősömet.

– Micsoda különös véletlen! – kiáltottam. – Alighanem másodszor is megmentette az életemet!

– Csak a kötelességemet teljesítettem – dörögte zavartan, s máris eltűnt a sötétben.

Sok különös dolog történt velem akkoriban. Egyik reggel a kertben sétálgatván, valami kóbor, veszett eb támadott meg. Mielőtt azonban habzó pofájával rám ugorhatott volna, a bokrok közül lövés dörrent, és a nyomorult pára vonítva kilehelte a lelkét. Az utcán egy megbokrosodott, istrángját elszakító szeneslő akart letiporni, ám az útmenti fáról valaki a hátára pattant és elvágtatott vele a körtér felé. Máskor pedig egy gyanús bárban megismerkedtem egy még gyanúsabb nőcskével, aki minden teketória nélkül beleegyezett, hogy éjszakára megossa velem kisdud hajlékomat – de hirtelen egy összehajtogatott cédula hullott valahonnan az ölembe: „Vigyázat! Tripperveszély! A hölgy beteg!”

És amikor kaptosán, kurjongatva, egyedül támolyogtam haza, egyszer csak valaki gyengéden belém karolt, hazakísért, lefektetett és felolvasott egy fejezetet a *Micimackó*ból, amíg csak el nem szenderültem.

Igen, ahogy említettem, sok különös esemény történt velem. Nyitva felejttem a gázcsapot, de egy jótékony kéz még idejekorán elzárta. Cigaretázás közben elbóbiskoltam este az ágyamban, de valaki még jókor berontott, és egy vödör vízzel eloltotta az éppen lángra kapó pehelypaplant. Leszakadt alattam az erkély, három emelet magasból buk fenceztem alá, de két izmos kar elkapott, mint a pihét.

Talán említenem is felesleges, hogy minden alkalommal a szürke felöltős, kacsorú fiatalembert üdvözölhettem megmentőmben.

És ő ápolt akkor is, amikor tüdőgyulladással, negyvenfokos lázban ágynak estem, és nem tudtam magamról. Egész nap és egész éjszaka gondomat viselte, odaköltözött

hozzám.

Amikor túljutottam a krízisen, megkérdeztem:

– Nemde, maga az én őrzőangyalom.

Savanyúan mosolygott.

– Csak a kötelességem teljesítem. Hanem – tisztesség ne essék, szólván – átkozottul sok gond van magával, hallja! Ilyen izgága pasással még nem találkoztam. No, most vegye be szépen az orvosságot, és hajcsikázzon.

– Meséljen valamit – nyugösködtem. – De ne a *Micimackó*t meg a *Pinocchiot*, mert azokat már unom.

Verítkezni kezdett a homloka.

– *A három kismalacot* ismeri?

– Az egy vacak mese! Unalmas is, meg rosszakat is álmodnék tőle. Valami szép tündérmesét kérek.

Elmondta a *Tündérszép Ilonát* Árgirus királyfistul és *A Szerencse-tündér cipőcskéjét* Andersentől. Igazán szépen mesélt. Öröm volt hallgatni.

– Most pedig simogassa meg a fejem – mondtam már félálomban és még dúdoljon el egy altatódalocskát.

Eldúdolta, pedig már csörgött róla a víz, és reszketett a kimerültségtől.

Aznap, amikor az orvos engedélyezte, hogy fölkeljek, komolyan vallatóra fogtam.

– Mondja, miért ilyen jó hozzám? Életem legszebb emlékei közé fog tartozni ez a betegség. Mondja, kicsoda maga, drága ember, akiről én egy költői szépségű elbeszélést fogok írni.

Meggyűrődött arccal, karikás szemmel nézett rám.

– Ne gyötörjön – suttogta. – Amúgyis tönkrement maga miatt az életem. A feleségem nyolcévi boldog házasság után elhagyott, a gyermekeim már meg sem ismernek, olyan ritkán látom őket, én magam meg egy idegroncs lettem. Tizenkét kilót fogytam, kereken egy tucatot!

Döbbenetem nem ismert határokat.

– És mindez... miattam? Azt mondja, hogy énmiattam? Kedves barátom, hát hogyan segíthetnék magán?

Az ajka lefittyedt, a tenyerét kifordította. Tényleg kutyarossz bőrből volt. Valaha pirosposzsgás arca hamuszínűre szürkült.

– Köszönöm, de semmit sem tehet értem. Nem segíthet. Az én feladatom ugyanis a maga életének a biztosítása. Minden bajtól és veszélytől meg kell óvnom, magának a haja szála se görbülhet meg. Ez az én felelősségem.

– Példátlan! – ámuldoztam. – És csodálatos! De hát, minek köszönhetem? ...

Szomorú tekintettel nézett rám.

– Suhajda – mutatkozott be. – Suhajda Pál nyomozó főhadnagy.

Nem mondhatom, hogy kellemesen érintett volna. Még cseppnyi keserűséget is éreztem. Hát már nincsenek önzetlen cselekedetek?

– Örvendek – dünnyögtem. – És tartom szerencsémnek. De az igazat megvallva, nem egészen értem ...

– Mit nem ért? – és egy másodpercre kijött a sodrából. – Mit nem ért, ember?

– Hát azt, hogy mivel adtam rá okot...

Egy súlyos pillantással a szavamat szegte.

– Maga baloldali, vagy nem?

– Miért? – pislogtam rá óvatosan. – Maga talán nem az?

– Persze, hogy az vagyok. Baloldali hát! De maga afféle baloldali, akit idézőjelbe szokás tenni.

– Aha – bólogattam –, olyasmi ez, mint az ördögszarv, igaz?

Kissé enyhültebben nézett rám.

– Nézze, nekem személy szerint semmi bajom magával. Én csak a kötelességemet teljesítem. Nekem parancsba adták, hogy maga egy idézőjelbe tett baloldali, vagyis veszély, elvtársam, veszély, akinek az életéért és a biztonságáért személyes felelősséggel tartozom.

Ezen eltűnődtem. Sose gondoltam még arra, hogy veszély vagyok. Ha a tükörbe pillantok, például egyáltalán nem látom magamon.

– És mondja csak – firtattam –, azok, akik jobboldali veszélyek, azok is ilyen megkülönböztetett gondoskodásban részesülnek?

– Nincs felhatalmazásom, hogy ilyen kérdésekre választ adjak – mondta hűvösen. – De a kétfrontos harcról természetesen maga is tud. Ha maga és az a néhány másik idézőjeles baloldali beadná nekünk itt a kulcsot, az egyik front még teljesen megszűnne.

– És az baj lenne?

– Megengedhetetlen! Mondja, mit képzeli maga egyáltalán? Mi a fenének strázsálok és istápolóm én magát? Talán a két szép szeméért? Magának az a dolga, hogy az írásaiban izgasson, nekem meg az, hogy időről időre jegyzőkönyvet állítsak össze a tevékenységéről, rendőrhatalósági felügyeletben részesítsem, esetleg egy szilenciumot akasztassak a nyakába, és mindenképpen a legmesszebbmenőkig oltalmazzam az életét és a biztonságát. Világos?

Be kellett látnom, hogy az. Mint a vakablak! Komoly szerepem van tehát az államrezon fenntartásában. Ha én nem volnék, és olykorta nem lehetne lecsapni rám, akkor a másik fronton se lehetne másokra lecsapni. Jól van berendezve ez a világ, mint ahogy nemegyszer megmondották már volt. Csak az aggasztott, hogy mi lesz majd akkor, amikor meghalok.

– Maga nem halhat meg – jelentette ki Suhajda Pál nyomozó főhadnagy. – Ilyesmit ne is forgasson a fejében. Ha magában valóban baloldalt dobog a szív, akkor kutyakötelessége addig élni, ameddig csak bírja szusszal. Nem hagyhatja cserben a n. é. hatalmat. Megértette?

– Meg hát – biccentettem. – De még mennyire!

Aznap este megírtam egy izgatásgyanús tárcát és két lázító tartalmú cikket, amelyeket nyomban átnyújtottam neki *corpus delicti* gyanánt, majd alaposan leittam magam, és bebújtam a dunyha alá.

Ráparancsoltam, hogy üljön az ágyam mellé, és olvasson fel valamit. Talán Lenin apótól a *Baloldaliságot*, hogy végre már elméletileg is kellően megalapozhassam nagy fontosságú pozíciómat.

Miért izgat, mondja, barátom?

„Miért izgat, mondja, barátom?” – kérdezte

kihallgatom, a kefehajú vizsgálótiszt.
„Mert izgatott vagyok” – feleltem híven az igazsághoz.

Aznap előbb keltem a szokottnál, és amikor álmosan kibotorkáltam a fürdőszobába, egy félmeztelen fiatalemberre akadtam. A mosdó előtt állt, és borotválkozott.

– Atyaisten! – meredt rám a tükörből. – Ma ilyen korán kelt?

– De aranyat ma se leltem – mondtam ásítva –, hacsak magát nem. Elárulná, hogy miért az én készülékemet használja?

– Ezer bocsánat – suttogta. – Először és utoljára fordult elő. Elaludtam, lóhalálában kellett jönnöm, otthon már nem maradt időm ...

– Legalább csipkedje magát!

Visszamentem a szobába. Az asztal alatt gondterhelt arccal két férfi vitatkozott.

– Nem, Lacikám, ez semmiképpen se minősíthető izgatásnak – rázta a fejét az idősebbik.

– Kétlem, őrnagy elvtárs, kétlem – makacskodott a másik, egy lányosképű szőke. – Az utca leírása eleve úgy tünteti fel közlekedésünket ...

– Hallják-e? – kuporodtam oda melléjük. – Utálok ám, ha a nyersfogalmazványomba bárki belekukkant!

Barátságosan pillantottak rám.

– Jól aludt? – kérdezte az őrnagy. – A főhadnagy elvtárs szerint hajnalban legalább kétszer felriadt.

– Könnyű álmom volt, sokat ittam az este.

A fejét csóválta.

– Az utóbbi időben valóban sokat iszik – korholt meg –, tönkre fogja magát tenni. A májra még ma sincs valamirevaló gyógyszer. Egy hasnyálmirigy-gyulladás pedig... hát, legalábbis kétesélyes játszma. Maga intelligens ember, beláthatná végre ... Egyébként, segíthetne nekünk. Mondja, de igaz lelkére: akart izgatni ezzel a novellával?

– De hiszen még be sincs fejezve.

– Látja, Lacikám, én megmondtam ... Várjunk, amíg elkészül vele, ne hamarkodjunk el. Akkor majd tisztázódik az utcaleírás funkciója, és Lidiről is kellő információt gyűjtünk be, hogy pozitív vagy negatív hős-e.

– Lidi meg fog halni – mondom komoran. – Öngyilkos lesz.

– Öngyilkos? Párttag létére? – és elborultan néztek össze. – Sajnos, ezt jegyzőkönyvbe kell vennünk ...

Az erkélyajtón egy hórihorgas, csontsovány pasas lépett be. Láttomra kissé zavarba jött, mert az öltözékéről lerítt, hogy ő a balkonomra behajtó diófa ága.

– Jelenthetek, őrnagy elvtárs?

Bocsánatkérően pillantottak rám.

– Kimenne néhány percre? Higgye el, nekünk is kellemetlen, de hát a szolgálati előírások ...

Benyitottam a konyhába. A reggelizőasztalnál ketten huszonegyeztek.

– Együtt az ultiparti! – derült fel a képük.

– Remélem a teáskannát és a csészéket majd elmosogatják – epéskedtem. – És nézetem szerint a revolvereiknek sem a kenyérkosárban van a helyük. Na, osszanak!

Lejátszottunk néhány partit, veszítettem tizenkét forintot, de megígérték, hogy mindent elmosogatnak.

Odabent befejeződött az értekezlet, és az őrnagy elégedetlenül rágcsálta a bajusza csücskét.

– Mondja – dohogott –, tulajdonképpen mi baja van magának a mi Zomborinkkal?

– A *maguk* Zomborija? – ámultam el.

– Igen, igen, aki éppen maga fölött lakik. Nem győz már eleget panaszkodni itt Ágh elvtársnak – intett a hórihorgas diófahajtásra –, hogy maga nem hagyja békén, és úton-útfélen rossz hírét költi.

– Hiszen egy javíthatatlan, megrögzött nyilas.

– Most éppen azt teszi jóvá, hogy valaha megtévedt. Több elnézéssel lehetne iránta.

– Nem leszek – mondtam. – És kutyából se lesz szalonna.

– Most maga is hallhatja, őrnagy elvtárs – kesergett közbe a szőke főhadnagy. – Semmi túlzás abban, amit állítottam. Ezzel az emberrel egyszerűen nem lehet bírni. Ilyen beteges bizalmatlansággal én még nem találkoztam a praxisomban. Talán ezt is jegyzőkönyvbe kellene vennünk.

A kályhaajtón egy kormos fej bukkant ki. Örömmel üdvözölt.

– Kitűnő a regénye! Egész éjjel nem tudtam letenni, zseblámpavilágnál egy ültő helyemben olvastam ki a kéményben.

– Hja, nekünk is el kéne olvasnunk – sóhajtott fel az őrnagy –, de hát kedvtelésből nincs időnk olvasni... Jelentsen, hadnagy!

– Német demokratikus brikettel tüzel, másfél vödör naponta. Izgató tartalmú papírneműt az elmúlt negyvennyolc órában nem égetett el.

– Köszönöm, hazamehet aludni.

A kályhaajtó becsapódott, de nyomban fölemelkedett az ágyneműtartó fedele, és egy gömbölyded, vidám kis ember pattant ki alóla.

– Semmi érdemleges, őrnagy elvtárs. Fél egyig egy fiatal hölgygel etyepetyélt, mondhatom, egy beleváló cicababával...

– Tiltakozom! – kiáltottam fel elvörösödve. – Azonnal vegyék jegyzőkönyvbe, hogy tiltakozom!

Az őrnagy fáradtan legyintett.

– Jójó, a részleteket talán mellőzze, Gazsikám. Csak a lényegét. Izgatták egymást?

– Kikérem magamnak! – tomboltam. – Ehhez nincs joguk! Ez magánügy!

Láthatólag csak most kapcsoltak, meghökkenve pislogtak egymásra.

– De, kérem ... maga téved ... teljességgel félreérti – magyarázkodott zavartan az őrnagy. – Mi nem *arra* gondolunk ... mi kizárólag csak állambiztonsági értelemben ...

– Nem, tegnap éjjel aztán semmiféle izgatást nem végzett – mentette meg végül a helyzetet heherészve a gömbölyű kis nyomozó. – Jelzem, a fiatal hölgy vérig sértve is távozott. Ő azután bedobott bánatában néhány stampedli gint, és negyed háromig olvasott.

– És ugyan mit, ha szabadna tudnunk? – nézett merően a szemembe a főhadnagy.

– A *Fecsegő csecsebecsék*et Diderot-tól – kuncogott a kotnyeles nyomozó. – Egy kis kárpótlásul, ugyebár ...

– Sosem lehet tudni, hogy azért-e – mondta szigorúan a főhadnagy. – Ellenőriznünk kell. Ottó, kérem, néhány fotót, ha lehetne!

A szőnyeg alól fűgén előkigyózott egy igen ifjú ember, vigyorogva felém biccentett, majd lefényképezte a regény borítóját és huszonöt-harminc lapját amúgy szűrőpróbaképpen.

– A Zombori úr díszkötéses *Meinn Kampfj*át is lekaphatná – zsörtölődtem. – Azzal dicsekszik, hogy zsidó bőrbe van kötve.

A főhadnagy a mennyezetre forgatta a szemeit, a többiek elengedték a fülük mellett. A fotós pedig elkunyerálta kölcsön a regényt. Valami sikamlós olvasmányra vágyott.

– Maguk is hazamehetnek – rendelkezett végül az őrnagy. – Guttmann elvtárs!

Az ágy alól egy kimerült arcú, láthatólag idült álmatlanságban szenvedő, ösztövérférfi kászálódott elő. Vastag lencsés szemüveget viselt, és valami műszert tartott a kezében.

– Az álomfejtőnk – mutatta be az őrnagy. – Tessék, Guttmann elvtárs!

– Három perc huszonnyolc másodpercet álmodott összesen. Semmi izgatásgyanús momentum. A második perc közepetáján felbukkant ugyan egy kínai, de szótlánul elsétáltak egymás mellett.

– Valami titkos jelbeszéd? Esetleg gondolatátvitel.

– A műszer nem jelzett ki.

– Értem – intett csalódottan az őrnagy. – Folytassa!

Az álomfejtő szemhéja le-lelappadt.

– A kínai azután nyomtalanul eltűnt, őt pedig üldözőbe vette egy bivaly. A bivaly elől bemenekült a Berlin-bárba, ahol is hevesen udvarolni kezdett a mixernőnek, de az ügy kimenetele, az álom megszakadása miatt, tisztázatlan maradt.

– Lenyomoztatta a lányt?

– Igen. Annabella nulla nyolc a hírszerzés állományából.

– Hát ez is édeskevés – foglalta össze elégedetlenül az őrnagy. – Hazamehet, Guttmann. Szóljon be a konyhaügyeletnek, hogy ők is elmehetnek.

A zsebéből elővett egy fényképet, és az orrom alá dugta.

– Ismeri?

– Hogyne. A házmesterék pulija. Állítólag pedigrés.

Elégedetten biccentett.

– Bundás, kérem, szíveskedjék!

Bejött a puli, kissé sajnálkozva nézett rám. Haragudtam magamra. Hiszen mindig tudtam, hogy csak a korcs kutyákban szabad megbízni, ezek a fajtisza ebek túlságosan féltik a pedigréjüket.

– Igen, ő az – vakkantotta csendesen. – Tegnapelőtt délután behívott ide a lakásába. Roppant csúf szájjal szitkozódott, és azt mondta, hogy lassanként már a kutyának se mutathatja meg, amit ír. De nekem azért mégis felolvassa.

– És fel is olvasta?

– Az utolsó betűjéig.

– Jellemezné az írást?

– Egy szatíra volt, kérem. A címe önmagáért beszél. „Miből lesz a cserebogár?”

Az őrnagy és a főhadnagy jelentős pillantást váltott. Láthattam rajtuk, hogy rosszul áll a szénám.

– Beismeri? – kérdezte a főhadnagy.

Összeszorítottam a számat, hallgattam.

– Na, ne tegye ezt velünk! Ismerje be – szólt rábeszélően. – Ide kellene hoznunk egy magnót, le kellene játszanunk a szalagot, közben fel kéne fednünk a lehallgatókészülék helyét, és aztán megint elhelyezni máshova ... higgye el, éppen elég gondunk-munkánk van magával. Én már egy hete nem láttam a menyasszonyomat.

– Hozzák csak ide azt a magnót meg a szalagjukat – mondtam hidegen. – Hadd halljam a saját fülemmel. Semmit sem ismerek be, amíg rám nem bizonyítják.

A tekintetük könyörgő volt.

– Ember, mondja, miért ilyen konok! – sóhajtott fel az őrnagy. – Magának sejtelme sincs, milyen kényelmetlen itt az asztala alatt virrasztani.

Semmit. Értik? Egyetlen szót se. Ez a puli, vegyék tudomásul, Semmit. Értik? Egyetlen szót se. Ez a puli, vegyék tudomásul, megbolondult.

Az ajtón benyitott a fiatalember, aki a fürdőszobában borotválkozott, és kissé ijedten azt mondta:

– Őrnagy elvtárs! A lépcsőházban mintha lövöldöznének... Egy csapat zöldinges alak nyomult be a szobába, kezükben géppisztollyal, és teli torokból a *Horst Wesselt* fújták. Zombori úr vezette őket.

Ott állt két oldalamon az őrnagy meg a főhadnagy. Feltartottuk a kezünket, és a falat néztük.

– Legyen végre becsületes – kérlelt a szóke főhadnagy –, hiszen most már úgylis befellegzett! Ugye, izgatott abban a szatírában?

Dacosan hallgattam. Ő szemrehányóan mondani akart valamit, de akkor mindhármunkat kettéfűrészelt egy géppisztolysorozat.

A szódás lova

Csöngettek. Egy ló állt az ajtó előtt. Derengett bennem, hogy ezt már megírták egyszer.

– Nemde, a Morgenstern úr lovához van szerencsém?

– Nem, kérem – hajtotta meg magát –, én a Bikácsi úré vagyok. A szódásé. És éppen azért jöttem, hogy megkérdjem, parancsol-e szikvizet az ünnepekre.

– Nem, kedves... ööö ...

– Nevem Ráró – mutatkozott be, és elpirult. – Ráró, kérem, csak így szimplán.

– Hát nem, kedves Ráró úr, mondja meg Bikácsi úrnak, hogy nem kérek szódavizet az ünnepekre.

Be akartam csukni az ajtót, de kérelően, már-már könyörögve nézett rám, és az is feltűnt, hogy riadt, gyors pillantást vet a háta mögé, mintha attól félne, hogy valaki szemmel tartja.

– Fontos volna bemennem egy percre – suttogta ha nem alkalmatlankodnék.

Éppen írtam, és ki nem állhatom, ha ilyenkor háborgatnak, de megint csak olyan esdeklően pillantott rám, hogy kelleetlenül behívtam.

Felettébb különösen viselkedett ez a ló. Amint átlépte a küszöböt, szinte megmerevedett az előszobában, fejét félrebillentve feszülten hallgatózott, a fülét hegyezte, majd patahegyen besurrant a szobába.

– Én ugyanis – és zavarában újból elpirult –, ha zokon nem veszi, szeretem az ön írásait...

Ettől én jöttem zavarba. – Ilyesmit nem szokás zokon venni, aranyos Ráró úr... Foglaljon helyet. Egy konyak?

Igent intett, óvatosan leereszkedett a pamlag szélére, és újra mentegetőzött. – Valóban csak percekre veszem igénybe az idejét. Minden pillanatommal el kell számolnom. Ön nem ismeri, uram, a szódásokat. Faragatlan, durva lelkek ...

Ez a ló egyre rokonszenvesebbnek tetszett. Nemcsak azért, mert szereti az írásaimat, hanem mert igen intelligens, finom rajzó feje volt, a szemében pedig búskomoly értelem csillogott.

– Ne féljen – nyugtattam meg –, majd én kimentem Bikácsi úrnál.

– Jaj, csak azt ne! – s egészen belesápadt. – Nem szabad megtudnia, hogy itt vagyok! Hiszen a lista miatt jöttem ... – Egészen a fülemhez hajolt, úgy ismételte meg fojtott hangon. – A *lista* miatt.

Fogalmam se volt, miről beszél, csak a kétségbeesést láthattam a szemében.

– Higgye el, uram, sokat kockáztatok. Ha a látogatásom kitudódik, hitemre mondom, holnap már virslit csinálnak belőlem.

Isten őrizz, gondoltam, virslit az ön olvasómból?!

– De hát, mi az a lista? – kérdeztem, miközben konyakot vettem elő, és két kupicát. – Miféle listáról beszél?

– Pszt! Könyörgök! Még a falaknak is fülük lehet! – Felpattant, az ablakhoz ugrott, és kinézett rajta. Kissé zaklatott, gondoltam, nem is valami fiatal már, és elég rossz bőrben van.

Töltöttem a poharainkba, koccintottunk.

– Nos – mondta, miközben visszaült a pamlagra –, létezik egy bizonyos lista, amelyet a szódások állítottak össze. És azon a listán a maga neve is szerepel.

– Remek – intettem derűsen –, végre egy lista, amelyen szerepel a nevem! Nem vagyok elkényeztetve, Ráró úr, eddig még egyetlen protokoll – vagy díjlistára sem sikerült fölkerülnöm.

– Csakhogy ez nem akármilyen lista. Ezen a listán azok szerepelnek, akik nem szódával isszák a bort, a whiskyt vagy, teszem azt, a konyakot.

– Szódás konyak? Ezt senki se gondolhatja komolyan!

– Ők komolyan gondolják. És a listájuk ezért a proskribáltak titkos névsora.

Megrökönyödve bámultam rá. Proskribáltak névsora? Megbolondult ez a ló? Vagy valami rossz tréfát űz itt velem?

– Látom, nem hisz nekem – mondta szomorúan –, pedig szavamra mondom, igazat beszélek. Létezik ez a lista.

– No, és ha létezik is – csóváltam meg a fejem –, ha valóban van egy ilyen névjegyzék... végtére is mit bizonyít? Hátha csak arra való az egész lajstrom, hogy minden szódás tisztában legyen vele, kitől nem várhat rendelést.

– Ha így lenne – ellenkezett finom mosollyal nem volna-e logi'kusabb olyan névjegyzéket készíteni, amelyben a szódavízfogyasztók szerepelnek?

Hát igen, gondoltam, ebben igaza van. – Maga szerint tehát mire szolgál ez a lista?

– Arra, hogy a kellő pillanatban lecsaphassanak mindazokra, akiket maguk között megvetően szikvíztagadóknak neveznek.

Nem, döntöttem el magamban, nem hallgatom tovább! Ez mégiscsak egy rossz

tréfa. Soha életemben nem láttam ezt a lovat, azt se tudtam, hogy a világon van. Betolakszik ide, titokzatoskodik, hetet-havat összehord ... Ennél még az én időm is drágább!

– Hát, kedves Ráró úr – mondtam –, örülök, hogy megismerhettem, és hogy elbeszélgettünk ...

– Uram! Könyörgök, higgyen nekem! Nem szívesen hozom fel újra, de én valóban az életemet kockáztatom.

Volt valami a hangjában, ami megint csak elbizonytalanított. És a tekintetében már egyebet se láttam, csak kétségbeesést.

Ismét töltöttem a poharainkba, lehajtottuk.

– Értse meg – folytatta, és megint csak suttogóra fogta a hangját –, a szódások elhatározták, hogy bevezetik a saját uralmukat, amikor is kötelező lesz a napi, megszabott szikvízfogyasztás és minden alkoholfogyasztás szikvízzel való keverése. Ehhez azonban le kell számolniuk gyűlölt ellenfeleikkel. És ezért aki rajta van a listájukon, annak vége, amikor eljön az ő napjuk.

Képtelenség, gondoltam. De éppen ettől támadt az az érzésem, hogy mégiscsak igazat beszél. Ilyen képtelenséget aligha lehet kitalálni. És hát miért is tenné? Miért akarna az orromnál fogva vezetni? Mi érdeke fűződhetne hozzá?

– Maga látta ezt a listát? – kérdeztem kissé rekedtessé vált hangon.

– A saját szememmel. Csak ebből az egy kis utcából legalább nyolcvan név szerepelt rajta. Van olyan ház, ahonnan kivétel nélkül mindenki.

Bizonyosságot szerettem volna. Bármit, ami meggyőző bizonyíték. Ezt meg is mondtam neki.

Kerekre tágult szemmel bámult rám.

– Hiszen már az ajtaja is meg van jelölve! Nem vette észre?

– Nem – de közben éreztem, hogy végigbizzereg a hátamon a hideg.

– Bele van karcolva: FTC.

Hátradőltem a széken.

– Tudomásom szerint – mondtam szelíden az egy futballcsapat nevének a rövidítése.

– Ez a jelük! Miért nem hisz nekem? Hát sehogyan se tudom meggyőzni? Nézzen csak körül, hány és hány ajtóra, házfalra, kerítésre van ráfirkantva városszerte ez a három betű!

Tagadhatatlan, gondoltam, ezek a betűk lépten-nyomon láthatóak. Bosszankodom is eleget, mert én egy másik csapatnak szurkolok.

– És amikor majd eljön a napjuk – folytatta –, tudni fogják, hogy kikre kell rátörniük a lakásuk ajtaját.

Megborzongtam. Most már hiába is próbáltam elhessegetni, egyszerre sok minden felötlött. Keresztül megjelölt házak, ablakba tett gyertyák, fehér kokárdák ... Szent Bertalan-éjek, kristályéjszakák, thermidorok...

– Ráró úr – szólaltam meg határozottan. – Ha én most innen azonnal felhívom a rendőrséget, és mindezt elmondom, hajlandó tanúskodni?

Fáradtan legyintett. – Fliszen mit tehetne a rendőrség? Még ha a listát a kezükbe adhatnánk ... De így? Nálunk most egység van, senkinek a haja szála se görbülhet meg. Még a szódásoké sem. Egyébként se lehet valakit lefogni pusztán azért, mert szódavizet gyárt vagy szódavízzel issza a borát.

– De hát valamit mégiscsak tennünk kell! Az a három betű, az FTC például könnyűszerrel átjavítható arra, hogy ETO. Az is egy csapat. Naponta akár több tucat jelet is korrigálhatnánk.

– A falakra firkáit horogkereszteket rácsra szokták átrajzolni. Mégis mindenki tudja, hogy ott egy horogkereszt volt.

– Akkor sem ülhetünk ölbe tett kézzel! Hiszen az én összes barátaim is... – Valami belém nyilallt, rámeredtem. – Ráró úr, maga látta azt a listát!

Egy kis sóhajjal bólintott.

– Bizony, ők is mind ... Mind. Egytől egyig.

Felkaptam az üveget, és utolsó cseppjéig kiittam, ami még az alján kotyogott.

– Iszonyú! – mormoltam. – Mi lesz velünk? Mit terveznek ellenünk? Mondja csak, ne kíméljen, most már mindent tudni akarok!

– A történelmileg bevált módszerek – felelte. – A nagyapám hullaszállító gebe volt Mauthausenben.

Azon értem magam, hogy hisztérikusan kacagok.

– Elképzelni, hogy egy szódás – tömeggyilkos! Egy szikvizes! Nem, nem, ne is haragudjék ...

– Miért? Csak egy mázoló lehetett az? Tömeggyilkosnak nem születik az ember, uram, hanem azzá lesz.

– De Ráró úr, értse meg, ez lehetetlen! – kiabáltam. – Ez vicc! Érti? Agyrém! Lázálom! Ez mégiscsak egy átkozott, hülye tréfa, amelynek maga is beugrott! Embereket elpusztítani azért, mert... mert nem szódavízzel isszák a borukat? ...

– Embereket, kérem, elpusztítottak már sokkal csekélyebb okok miatt is. Mert más nemzetbeliek voltak... más vallásúak ... vagy más volt a bőrük színe ...

– Olyan régen is volt! Mindig volt! De ilyen ... ilyen eddig még soha!

– Hát, mostantól ilyen is lesz – mondta. – A szódások elterjesztették, hogy aki bármilyen szeszt szikvíz nélkül iszik, az rossz hazafi. AnnaJk nincs helye a nap alatt. És hogy tulajdonképpen csak ezzel a maroknyi szikvíztagadóval van baj. Ezek nyomják el a népet, ezek miatt nincs szabadság és demokrácia, ezek miatt emelkednek az árak és csökkennek a külföldi utazások. Egyszóval, ha ezektől megszabadulunk, minden azon nyomban jóra fordul.

Az ablakhoz léptem. Az utcán minden békés, szinte idilli. Hull a hó, gyerekek szánkáznak. A szemközti kertben hóembert emelnek. A sarkon rendőr ácsorog. Nem, egyelőre még nincs semmi baj. Még van idő.

– Mit tanácsol? – kérdeztem.

Az ajka lefittyedt, a tekintetébe csüggedtség költözött.

– Nem tudom – mormolta. – Igazán nem ... Elvégre én csak egy egyszerű szódásló vagyok. És árulásra se akarom biztatni. Tudom, maga sose fogja szódavízzel keverni a vodkát vagy a konyakot, de még a bort sem. Nem is volna szabad. Mert a hitet feladni... a meggyőződést – nem, azt soha!

A homlokát ráncolta, óvatosan vizsgálgatta az arcom.

– De mi lenne ... mi történne, ha mától kezdve maga is meg a barátai is vásárolnának néha egy-egy üveg szódavizet. Ne igyák, csak vegyék. Közben pedig keressék a társaikat. Mert sokan vannak ám, csak nem tudnak egymásról. Magányosan iszogatják otthon, vendéglőben, talponállókban a tiszta bort meg a tiszta konyakot. De ha tudnának egymásról... ha megtalálnák egymást ...

Hallgattunk. A szobában megsűrűsödött a csend és az alkony. Gondolataimba merültem, de nem találtam megoldást.

– Most már mennem kell – állt fel végül, s a torkát köszörülte. – És ha úgy adódna ... ha netán többé nem találkoznánk ... kérem, vigyázzon magára.

Megindultan néztünk össze.

Valami baljós előérzet súlyosodott rám.

A függöny mögül figyeltem, ahogy kilép az utcára, óvatosan körülpillant, és a szódáskocsi elé áll. Még mindig havazott, és egyre jobban szürkült. A gyerekek lármásan szánkáztak, a hóember már majdnem elkészült. A rendőr is ott álldogált a sarkon.

Ekkor megdermedtem. A szomszéd ház kapuja alól két ló jött elő. Láttam, amint kimért léptekkel, minden sietség nélkül odamennek az én barátomhoz. Lehajtotta a fejét, nem ellenkezett. A két idegen ló közrefogta, és mindhárman elindultak.

A járókelők közömbösen siettek el mellettük. A rendőr felhajtotta a gallérját, mert fújni kezdett a szél.

A kötetről

Ezt a hót abszurdot 1966 januárjában, nem egészen két hét alatt írtam egy rendőrhatósági vizsgálat napjaiban. Manapság divat, sőt szinte kötelesség számba megy ilyen és ehhez hasonló vizsgálatokkal eldicsekedni. Én nem teszem. És csak csöndesen jegyzem meg, hogy baloldali írók, művészek, gondolkodók sorozatosan részesültek effajta zaklatásokban s következményeikben: rendőrhatósági figyelmeztetésben, rendőri felügyeletben, hosszabb-kurtább ideig tartó szilenciumban, hogy az átgondolt és könyörtelen-tudatosan véghez vitt peremre szorítást már meg se említsem. Mindez siralmasan tragikomikus emléke az akkori idők „két-frontos harcának”.

Úgy hiszem, nem fölösleges tudni ezt ma. S talán azt sem, hogy e hét írás közül az első négy csak tizenhat esztendő múltán, 1982-ben jelenhetett meg a *Tegnapi és tegnapelőtti történetek* című elbeszéléskötetemben. Az utolsó három pedig azóta sem.

T. A.

Készült 500 példányban

**Ez a
131
példány**

**ISBN 965 400 508 X
ISSN 0866 – 4220**

Felelős kiadó: a szerző

910523 Tótfalusi Tannyomda
Felelős vezető: Nagy Lajos igazgató

Felelős szerkesztő: Simor András

Terjedelem: 2,5 ív
Terjeszti: a Téka Könyvértékesítő Vállalat
